

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: Udrag fra EN EKSILERET STUDENTS HÆNDELSER

Citation: Schandorph, Sophus: "Fortællinger", i Schandorph, Sophus: *Fortællinger*, 1901, s. 65.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-schandorph01val-shoot-idm139737874323712/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Fortællinger

I.

N., d. 14. Maj 1800 . .

Kære Carlsen! jeg hører et skraldende Udbrud af din homeriske Latter, der kan bringe Vinduerne i en Stue til at klorre, naar Du læser Underskriften paa dette Brev, thi sandt at sige, jeg tror ikke, at Du nogen Sinde har set min Haandskrift, og desuden har jeg saa lidt i vore sinaa Koncilier gjort Nar af de sølle Sjæle, der skrev Breve, naar de var fraværende fra deres Venner, for at øve sig i den humoristiske eller en hvilken som helst anden Stilform, og saa fordre af disse Venner, at de skulle døje deres ferske eller hjertebækkende Udgydelser. Men naar man er tvungen til at opholde sig i et saadant Hundehul som dette, véd man ikke, hvad man skal tage sig for — Lejlighed til at gøre Skandale frembyder sig nu slet ikke — man bliver *notens votens* moralsk. Du kan af aarelang Erfaring bevidne, at Moral i streng Forstand aldrig har ligget for mig, og hvis min gode Onkel og Formynders paa Fyn har sendt mig her til N. og holder mig paa smal Kost, for at jeg skal hægge mig efter denne Videnskab og dens praktiske Udøvelse i et sobert Levnet, saa har han handlet klogere, end jeg troede ham i Stand til. Som Du og de andre af vor Kreds véd, har jeg intet andet Moralprincip haft end det negative: „Man skal ikke være røget.“ Nu derimod, da jeg er reduceret til at drikke Hvidtøl om Aftenen, desformedelst at mine Maanedspenge, som jeg ikke kan faa forhøjede som i gamle Dage ved Laan hos kristeligsindede Jøder og Grækere, ikke strække til at drikke bajersk Øl, nu har jeg optaget den Sætning i mit endnu i sin Vorden værende Moral-system — der hænger dog lidt ved af Lærdommen til examen philosophicum —: Man skal skrive sine Venner til for ikke at kede sig til Døde, naar man lever i N. Moralske Stemninger har

S. Schandorph: Fortællinger.

5

begyndt at optage en Del af min Tid. Forleden Dag, da det var et væmmeligt Ruskvejr, og jeg var ked af at læse „Berlingskes“ Morgenavis og det lokale Organ, efter at have læst dem tre Gange igennem, gik jeg ud at spadserere i den grimme Omegn, hvis smukkeste Punkt er en Mergelgrav med nogle lave Pile paa de høje Bredder, og efter at jeg i en halv Time havde stirret ned i det hvidblakkede Vand og ligesom den lange Adelslømmel hos Molière havde moret mig med at spytte Kredse i Vandet, blev jeg overfalden af det, som Teologerne nok kalder *contritio cordis*. Jeg fandt først denne Beskæftigelse uværdig for et dannet Menneske, og ved en naturlig Idéassociation kom jeg til at rette det Spørgsmaal til mig selv: Har Du nogen Sinde gjort noget i dit Liv, som var en Smule mere nyttigt? Og saa gennemgik jeg nogle af mine mest fremtrædende Bedrifter. Var det f. Eks. til Nytte for nogen Moders Sjæl, at Du i sin Tid i Latinskolen stak røgede Sild i Baglommen paa vor Religionslærer? Eller at Du paa Rusforelæsningserne spillede Flasketyv med din Sidemand, den tykke Mediciner, Jens Løvmand? Eller at Du i Studenterforeningen, da en seldre juridisk Kandidat angaaende Forslaget om en Ændring i en af Foreningens Lovparagraffer udviklede et dialektisk Apparat, som om det gjaldt en Livssag, gav Dig til at efterligne et Par Kattes erotiske Duet til stor Forargelse for alle med Alvor og videnskabelig Sans begavede blandt de tilstedeværende? Eller da Du sloges med en Islænder i Charlottenlund og fik Prygl? Jeg vil nu slet ikke tale om dit øvrige Liv, Slubbert (det sagde jeg virkelig til mig selv), der er henrundet i Driveri paa Gaden, Billardstuer og andre Beværtningssteder sammen med *mauvais sujets* som Carlsen og hans Lige, hvor vi parodierede de juridiske Professors Foredrag, fremragende Politikeres Taler ved offentlige Festligheder og nedbrød de tilstedeværende simple Knejspegæsters Agtelse for Landets Højskole og dets berømte Navne. Jeg fandt, at jeg aldrig havde haft Spor af videnskabelig Alvor, at jeg paa de juridiske Forelæsninger enten havde sovet eller fundet Foredraget saa burlesk, at jeg maatte stoppe mit Lommetørklæde i Munden for at kvæle den Latter, der tvang Taarer strømmevis ud af mine Øjne. Og saadan har Du lønnet din skikkelige Onkel Peter paa Fyn, der har villet opdrage Dig til Videnskabsmand, det vil sige til juridisk Kandidat, og blot sat din Attestats som Betingelse for, at Du siden maatte blive Landmand! At jeg ogsaa bebrejdede mig min ringe Sans for den mystisk-platoniske Side af det erotiske, vil jeg blot berøre *en passant*. — Nej, sagde jeg

videre til mig selv, nu skal Piben (her var en Ed nær undsluppen mig, men jeg grøb den i Flugten og vred Halsen om paa den) virkelig faa en anden Lyd. Jeg gaar hjem hos Skovriderenken, Madam Jokumsen, hvor jeg bor, aabner en juridisk Bog, helst en om Tingsretten, og læser en god Portion. — Jeg tilkastede virkelig Mergelgraven et foragteligt Blik, gik i Stormmarche gennem Byens forfærdelig brolagte Gader, mod hvilke mine Hæle slog Gnister, saa hele Familier kom til Vinduerne for at se, hvad der var paa Færde, men dog syntes at berolige sig, da de opdagede, at det kun var en enlig Fodgænger. Jeg kom til mit Logi, tændte Lys og læste flittig en halv Times Tid. Derpaa faldt jeg atter i Tanker over, hvad jeg havde tænkt derude ved Mergelgraven, og fik en saa inderlig Sympati med mig selv, at jeg næsten fik Taarer i Øjnene af Rørelse. Jeg tænkte: Skulde Du virkelig være paa Veje til at omvende Dig og blive et fornuftigt Menneske? Det ser næsten ud dertil. Da jeg nu altid har været vant til at højtideligholde festlige Begivenheder i mit Liv, fandt jeg, at jeg vilde gøre Uret baade mod mig selv og den etiske Idé, hvis jeg tilbragte denne Aften som enhver anden, hvorfor jeg gik op paa „Gaarden“ (∴ Gæstgivergaarden) i den Hensigt at drikke min Omvendelses Skaal i en lille Cognakstoddy. Det vilde være taarefuldt at drikke den ene, men jeg maatte vel finde en eller anden skikkelig indfødt, som vilde gøre mig Selskab.

I Begyndelsen var Udsigterne lidet lovende. I den store halvmørke Gæstestue brændte en søvrig Olie lampe i Loftet, og en fed, halvgammel Opvartningspige sad og sov bag Buffeten. Jeg var noget i Forlegenhed, thi paa den ene Side kunde jeg jo ikke godt betræde et offentligt Beværtningsted uden at fortære noget, og paa den anden Side fandt jeg det cynisk at drikke Toddy alene, men at rekvirere Hyddøl fandt jeg vilde være upassende en Festaften. Der var da ikke andet for end at bestille en halv Bajer, saa kunde jeg jo altid senere tage den projekterede Cognakstoddy, hvis en Gæst skulde vise sig. Som sagt, saa gjort. Det lokale Organ blev nu gennemlæst for fjerde Gang. Jeg husker endnu, at det sidste Stykke før Avertissementerne lød saaledes: „(Inserat). Hvis Vejmand Jens Rasmussen tror, at det gule Skilt eller hvad det er for et Hundetegn, som han bærer paa sin gamle laadne Hue, giver ham nogen som helst Ret til, naar han slaar Sten, at bære sig saaledes ad, at der ryger Splinter af Graasten i Øjet paa undertegnedes forbidragende, ingen fornærmende sortplettede Fedeso, saa skal Landets Lov og Ret overbevise ham om,